1969-cu il iyul ayının 14-də ulu öndər Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərliyə gəlişi ilə əlaqədar Gəncənin də yeni həyatı başlandı. Sarsılmış insanların qəlbinə inam, gözünə işıq gəldi, həyata, yaşamağa ümidi artdı. Hamı gördü ki, Azərbaycana, nəhayət, səriştəli, uzaqgörən lider rəhbərlik edəcək. Elə ilk günlərdən respublika rəhbərinin Gəncəyə xüsusi qayğı və diqqəti açıq-aydın görünürdü.

Ulu Öndərin abidəsi xalqın qəlbində ucalıb

1970-ci ilin aprel ayında Heydər Əliyev Gəncəyə gəldi və şəhərin həyatı ilə ətraflı tanış oldu, müəssisələri gəzdi, ziyalılarla görüşdü. Durğunluğun səbəbləri araşdırıldı, yüksəlişin yolları müəyyən edildi. Ulu öndərin şəhər fəallarının yığıncağındakı dərin məzmunlu çıxışı hamının yaxşı yadındadır. Bu unudulmaz səfərdən sonra qədim diyarın yeni həyatı, əsl yüksəliş, tərəqqi dövrü başlandı. Gəncə şəhərində bir sıra işlərin təməli qoyuldu, sənaye müəssisələri tikildi, körpülər, bağlar, parklar salındı, elm, təhsil ocaqları istifadəyə verildi. Çini qablar zavodu, Qənnadı fabriki, Taxıl məhsulları, Xalça, Ət və Süd kombinatları, Əlvan metalların emalı zavodu inşa edildi. "Gəncə" mehmanxanası, təyyarə limanı, Yeni Gəncə və Gülüstan yaşayış sahələri, Avtomobilçilər qəsəbəsi və neçə-neçə əhəmiyyətli işlər o illərin yadigarıdır. Suölçən cihazların İttifaq üzrə baş müəssisəsi burada yerləşirdi. Bir sözlə, Azərbaycanda sağlam mənəvi mühit yaradıldı. Elm, maarif, mədəniyyət aləminə yeni nəfəs gətirildi. Milli-mənəvi dəyərlərə xüsusi üstünlük verildi. Yeni Gəncə yaşayış massivi salınmaqla, Gəncə və Kəpəz rayonları yaradıldı. Qədim şəhərin tarixi adı özünə qaytarıldı. Bu isə o dövrdə böyük cəsarət tələb edirdi. Qədim Gəncədə Nizami poeziya günləri elə o vaxtdan xoş bir ənənəyə çevrildi.

Ulu öndər həyatın hər sahəsinə xüsusi fikir verirdi. Üç yüz hektar sahəni əhatə edən, Qafqazda ərazisinə görə ən böyük "Xatirə parkı" əsl seyrangaha çevrildi. 1980-ci il dekabr ayının 16-da ulu öndər "Xatirə parkı"na gəldi (hazırda Heydər Əliyev parkı adlanır). Yaşıllıqlara, istirahət guşələrinə baxdı və sonra ağac əkmək istədiyini bildirdi. Bir neçə ting gətirdilər. - Mənə çinar verin - dedi. - Çinar həm Azərbaycanın, həm də Gəncəmizin məğrurluq rəmzidir. Gətirdilər... Əkdi... Bu gün möhtəşəm Heydər Əliyev parkında bu yadigar çinarlar əzəmətlə ucalaraq, kölgəsində insanlara sərinlik gətirir, xoş təəssürat yaradır. O coşqun illərdən bu cür çoxlu yadigarlar qalıb... Yetmişinci illərdə Azərbaycan Politexnik Universitetinin Gəncə filialı (hazırda ATU adlanır) açıldı, Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu üçün (indi ADAU adlanır) təhsil-tələbə şəhərciyinin əsası qoyuldu. Bilavasitə ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və gərgin zəhməti ilə Azərbaycanda ən müasir sənaye müəssisələrinin geniş şəbəkəsi yaradıldı. Nəhəng Şəmkir və Yenikənd su elektrik stansiyaları tikildi. Qərb bölgəsi üçün ən vacib olan Şəmkir maşın kanalı istifadəyə verildi. Bəli, su varsa, həyat da var... Miskin vəziyyətdə olan kənd təsərrüfatı sürətli tərəqqi yoluna qədəm qoydu. Respublikanın hər tərəfini ucsuz-bucaqsız üzüm plantasiyaları, emal müəssisələri bürüdü. Bununla yanaşı, genişmiqyaslı enerji təchizatı və suvarma sistemləri yaradıldı. Qısa bir zaman çərçivəsində Azərbaycan təsəvvür edilə bilməyən zirvəyə yüksəldi. O zamankı sovetlər birliyi kimi dövlətin ən ali mükafatları dalbadal Azərbaycana gəlirdi. Ulu öndərin tükənməz qayğısı və diqqəti sayəsində Gəncə şəhəri, gəncəlilər həmişə bu yüksəlişin ön sıralarında olublar.

Ümummilli lider Moskvaya ali vəzifəyə gedəndə respublika həyatının hər sahəsində olduğu kimi, Gəncədə də geriləmə, tənəzzül başlandı. Bəzi bədxahlar, hətta ulu öndərin adı ilə bağlı olan misilsiz işləri, nəhəng obyektləri sıradan çıxarmağa çalışırdılar. Məlum 90-cı illərin hadisələri Gəncəyə də böyük maddi və mənəvi ziyan vurdu. Nə yaxşı ki, ulu öndər xalqın təkidli tələbi ilə doğma Azərbaycana qayıtdı. O keşməkeşli, olduqca narahat illərdə bütövlükdə Azərbaycanın, eləcə də Gəncənin xilas edilməsi üçün Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Əslində, qayıdışın, qurtuluşun bünövrəsi məhz Gəncədə qoyulmuşdu. 1993-cü ilin qanlı-qadalı 4 iyun günlərini yaxşı xatırlayırıq... O dövrün naşı, səriştəsiz rəhbərlərinin təqsiri üzündən qədim şəhər dağılırdı, insanlar naümid qalmışdılar. Hər yerdə xaos, anarxiya, silahlı dəstələr öz bildiklərini edirdilər. Gəncənin bu ağır günlərində Heydər Əliyevin müdrikliyi, sərkərdə qüdrəti bir daha özünü göstərdi. Hadisələrin ən qızğın çağında ulu öndər qorxmadan, çəkinmədən, cəsarətlə Gəncəyə gəldi. Şiddətli atışmaların getdiyi yerlərə baxdı, vəziyyətlə ətraflı tanış oldu. Hər iki tərəfi diqqətlə dinlədi. Müdrik sözün, aydın zəkanın qüdrəti ilə atışmanın qarşısını aldı, qardaş qırğınına yol vermədi. Qaşla göz arasında olan vətəndaş müharibəsinə son qoyuldu. 1994-cü ilin oktyabr və 1995-ci ilin mart hadisələri dövründə də Gəncə məhz Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində qardaş qırğınından xilas edildi. Bütün bunlar ölkə başçısının doğma Azərbaycana, qədim Nizami yurduna olan əvəzsiz xidmətlərinin cüzi bir hissəsidir.

Heydər Əliyevin hər dəfə Gəncəyə gəlişi şəhərin həyatında unudulmaz xoş bir hadisəyə çevrilirdi. Xüsusən, 1998-2000-ci illərdə ölkə başçısı Gəncəyə gələndə gördü ki, şəhər təsərrüfatının bir sıra sahələrində vəziyyət günün tələblərinə cavab vermir. Təbii qazın, su və elektrik enerjisinin təchizatında qüsurlar çoxdur. Bu sahədə işlərin canlandırılması üçün müvafiq təşkilatlara konkret tapşırıqlar verildi və şəhər əhalisi qısa bir vaxtda bu tövsiyələrin əməli nəticəsini gördü. 2002-ci ilin sentyabr ayında Heydər Əliyevin bu yerlərə tarixi səfəri zamanı isə Gəncəyə yeni bir töhfə verildi. Milli Məclisin deputatı İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ucaldılan möhtəşəm Olimpiya idman kompleksinin açılışı oldu. Gəncə görüşləri zamanı ulu öndər Heydər Əliyev abadlıq, təmizlik və yaşıllaşdırma işlərinin yenidən qurulması, hər sahədə şəhərin sürətli dirçəlişi üçün dəyərli tövsiyələr verdi, quruculuğun, yüksəlişin yeni proqramını açıqladı. Elə həmin günlərdə abadlıq-quruculuq işləri üçün xeyli vəsait ayrıldı. Beləliklə, Gəncənin iqtisadi-sosial yüksəlişinin yeni mərhələsi başlandı.

Çox fərəhli haldır ki, ulu öndər Heydər Əliyevin yolunu onun layiqli varisi, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Dövlət başçısı İlham Əliyev xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin başladığı möhtəşəm işləri yüksək bacarıqla həyata keçirir, onun arzularını hər sahədə reallığa çevirir. Ulu öndərin əsasını qoyduğu Avtomobil zavodu uzun illər istifadəsiz qalmışdı. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bu çox müəssisə işə salındı. Zavodda "OKA", "MAZ", "KAMAZ" markalı avtomobillər, "Belorus" tipli traktorlar, qoşqular və sairə kənd təsərrüfatı maşınları yığılır, hətta başqa ölkələrə ixrac olunur. Ulu öndər Gəncə görüşlərindən birində demişdir: "Gəncəni sənaye şəhəri etmək, Gəncəni daha böyük etmək, Gəncə sakinlərinin həyat tərzini yaxşılaşdırmaq həmişə Azərbaycan rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olmuşdur".

Şəhərdə ən müxtəlif, ən mürəkkəb sənaye sahələri sürətlə inkişaf edir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin xeyir-duası ilə istifadəyə verilmiş "Daşkəsən filiz-saflaşdırma" ASC-nin, Gəncə Polad Kompleksi və "DETAL" alüminium zavodu bu gün ölkəmizə və Gəncəmizə yetərincə töhfə verir, iş yerləri açılır. Ümumiyyətlə, hər sahədə görülən işlərin miqyası getdikcə artır. Prezident cənab İlham Əliyev ölkəmizin perspektiv inkişafı üçün qarşıda duran strateji hədəfləri inamla gerçəkləşdirmək, Azərbaycanı yaxın illərdə ən müasir və inkişaf etmiş dövlətə çevirmək istiqamətində əzmlə, yorulmadan, qətiyyətlə çalışır. Gəncənin hər girişindən şəhərə daxil olanda hər bir kəsin ürəyi açılır, başqa bir aləmə düşürsən. Ulu öndər Heydər Əliyevin arzularına uyğun olaraq şəhərdə sürətlə aparılan genişmiqyaslı abadlıq və quruculuq işləri bu yerləri tanınmaz edib. Neçə-neçə yerlərdə yaraşıqlı parklar, bir-birindən gözəl istirahət guşələri yaradılıb. Müasir üslublu, çoxmərtəbəli binalar öz dizaynı ilə şəhərə yeni görkəm verir. Bəli, Gəncədə daş, torpaq üzərində tarix yazılır.

Bir-birindən mənalı-məzmunlu möhtəşəm abidələr ucaldılıb. Ən əsası isə budur ki, qədirbilən gəncəlilər ulu öndər Heydər Əliyevi həmişə məhəbbətlə, böyük sevgi, sonsuz ehtiramla yad edirlər. Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin ən möhtəşəm abidəsi qədirbilən insanların ürəklərində yurd salıb...

Zabit XƏLİLOV,
"Respublika".